

The background of the cover is a vibrant, slightly textured landscape. It features a calm body of water in the foreground, dotted with dark, mossy rocks. A single, tall, slender tree with dense green foliage stands prominently on the right side. In the distance, a range of blue mountains is visible under a clear, bright blue sky. The overall aesthetic is clean and naturalistic.

Janke
Reitsma

Alles
wordt
lichter

Roman

Janke Reitsma

Alles wordt lichter

Uitgeverij Mozaïek – Utrecht

2022

HET IS UIT ME GESPRONGEN

Zomaar zeg ik het. Eerst nog alleen in mezelf, met een stem die geen klanken maakt en enkel in mijn hoofd fluistert en dan de woorden naar mijn lippen brengt. Ik zeg het stilletjes tegen mijn handen die gehuld in plastic handschoenen een emmer met water vasthouden: ‘Ik heb een kind.’

We hebben al een paar wagons schoongemaakt en beginnen net aan de volgende, de wagon waar zich het toilet bevindt. In de eerste weken dat we samenwerkten, trokken we er lootjes om, maar inmiddels gaat de verdeling automatisch, gister was het Lehla’s beurt en vandaag moet ik. Ik ga de kleine ruimte binnen en begin met het wegpoetsen van de zeepresten in het kleine wastafeltje, daarna schrob ik de wand met de spoelknop, als laatste de metalen wc-pot met vlekken opgedroogde urine op de rand en stront aan de binnenkant. Ik gebruik meer kracht dan anders, stevig probeer ik de glans terug te poetsen. Het zweet breekt me uit en ik pauzeer even. Ik kijk naar het vuil dat in het water onder in de pot drijft. Bij het spoelen stort het met het afvalwater door het smalle gat op het spoor en ik weet niet waarom ik het precies nu niet meer voor mezelf kan houden en me omdraai en met het stinkende doekje nog in mijn hand terugloop naar het balkon.

‘Ik heb een kind.’ Het is geen fluisteren of stotteren, ik roep het luid door de openstaande treindeur naar buiten, waar Lehla bij het schoonmaakkarretje bezig is haar poetsdoekjes te vervangen.

Ze blijft versteend staan, midden op het in duister gehulde perron. In het harde licht van de lantaarn krijgen haar zwarte haren een witte krans. Haar hand blijft in een emmer steken. Haar donkere ogen kijken me aan, er vormt zich een rimpel tussen haar wenkbrauwen.

‘Wat? Sinds wanneer?’

Ik durf niet te antwoorden, in mijn lijf lijkt alles naar beneden te vallen.

‘Hij is nu negen.’

‘Hè?’ Ze schudt haar hoofd en ik zie haar denken aan de zevenenhalf jaar dat we nu al samen werken, nacht in nacht uit, we zijn op dezelfde dag begonnen, in toen nog nieuwe truien van het schoonmaakbedrijf, zij als migrant die nergens werd aangenomen vanwege haar ongeldige diploma’s, ik omdat ik zo laag mogelijk wilde inzetten en het me fijn leek om een hondenbaan te hebben, ’s nachts het vuil van reizigers op te ruimen, iets ergers kon ik niet bedenken. Zo begonnen we tegelijk aan onze eerste nacht en daarna planden we zoveel mogelijk onze diensten samen in. Ze lacht, ze zingt, ze danst over de perrons en haalt me over om mee te doen. Het is verre van een hondenbaan. Ik kijk er elke dag naar uit. Soms als ik achter haar aan over het perron ren, ben ik weer heel even zoals vroeger, dan ben ik het kind dat ik was en denk ik aan moeder die me meenam de bergen in, waar we zwierven en klommen en sliepen en hoe ik dan altijd diertjes vond, kleine insecten die ik over mijn hand liet lopen, met wie ik speelde en praatte en dat moeder dan zei dat ik juist datgene zag wat niemand zag en dat ik misschien dromerig en teruggetrokken was en een beetje vreemd, maar als het erop aankwam, verbond ik me meer met mijn omgeving dan wie dan ook en was ik sterk als een wolvin. ‘Onthoud dat,’ zei ze. ‘Je bent sterk als een wolvin, daarom heb ik je Ylva genoemd.’

Nu voel ik me eerder een worm die zich zevenenhalf jaar

onder de grond heeft verstopt. Ik ga vlug terug de toiletruimte binnen. Ik moet de vloer schoonmaken, maar de dweil hangt nog aan de kar op het perron. Zittend op mijn knieën begin ik met het vuile doekje de vlekken van de vloer te poetsen. Met stevige halen probeer ik alle viezigheid weg te werken. Er komt een zurige geur vanaf, die in mijn neusgaten prikt en ik probeer niet te ademen, niets te ruiken, niet te denken aan de lichamen die dit hebben achtergelaten, kom overeind en kijk opnieuw in de toiletpot. Het is net een trechter met een klepje onderaan dat alles tegenhoudt. Ik duw nog een keer de spoelknop in, zie het donkere gat daar beneden, het leven dat ik Lehla heb voorgehouden, de persoon die ik ben, niet ben, weet ik veel wie van de twee ik ben, de Ylva van vroeger, of de Ylva van nu of bestaat er eigenlijk helemaal geen Ylva? Een bedrieger ben ik. Ik zie Lehla al wegrennen, het daglicht in, om nooit meer met mij een nachtdienst te draaien. Ik haal diep adem, knijp in mijn arm en draai me om, kijk via de openstaande toiletdeur over het balkon naar Lehla. Ze staat nog steeds op het perron.

‘Waar is hij?’ vraagt ze.

Nooit terugkijken, altijd vooruit, want wat geweest is en wat is en ook wat nog komen gaat – ik ben eenendertig dus er zal vast nog het nodige komen – zal nooit met elkaar in één leven passen, daarom heb ik alles in stukken geknipt en die stukken weten niets van elkaar, ze kennen elkaars bestaan niet en nu ben ik zo idioot geweest om ze met elkaar te verenigen, maar dat is het moeilijkste wat er is, verenigen is waar iedereen over spreekt, maar wat niemand kan. Verenigen is wat wereldleiders willen, maar het lukt ze nooit, want samen is niet hetzelfde als alle stukken afzonderlijk naast elkaar. Samen is een geheel. En nu probeer ik het meisje dat ik was zomaar naar het nu te brengen, naar het leven dat ik ineens niet meer verdien. Nu zal het ene tot het andere leiden en ik heb nog wel zo met mezelf

afgesproken het nooit aan iemand te vertellen.

Ik schrob de toiletpot opnieuw, het heeft geen zin, dat weet ik ook wel. Het poetsdoekje laat het eerder opgevangen vuil juist los en nu is het weer bijna net zo smerig als het was.

‘Je moet me alles over hem vertellen hoor,’ roept Lehla, die weer in beweging is gekomen en met een vuilniszak in haar hand door de trein loopt en alle kleine prullenbakjes leegkiepert.

Ik wil het deurtje van het toilet op slot doen, me verstoppen in de kleine ruimte, maar ik kan nu niet meer terug. Het is uit me gesprongen, ik heb Lehla erbij gelaten.

‘Hij is steeds in mijn gedachten, altijd, overal. Ik denk precies te weten hoe hij eruitziet, hoe hij loopt, hoe hij lacht,’ zeg ik even later, terwijl ik achteruit door de wagon loop en de plakkerige vloer dweil. Af en toe stop ik even met schoonmaken en denk aan de warmte van het moment dat ik mijn kind voor het eerst in mijn handen hield, hoe hij in mijn armen lag, aan mijn borst dronk, zijn handjes gespreid, zijn mondje krachtig en gulzig.

‘Maar het is voorbij, hij is bij zijn vader veel beter af,’ zeg ik. Over heel de wagon begint de vloer te glanzen. Ik beweeg me naar de deur.

Lehla loopt langs mij naar buiten.

‘Waarom vertel je dit nu pas? Ik snap het niet. Wat als ik jou nooit over mijn dochter had verteld?’

‘Ik had het niet moeten vertellen.’

‘Ik snap het niet,’ herhaalt Lehla. Ze staat met haar handen in haar zij, haar zwartgrijze haar waait in strengen langs haar gezicht.

‘Dat je het mij niet vertelt, oké, daar heb je vast je redenen voor. Maar dat je je zoon gewoon alleen door zijn vader laat opvoeden, dat snap ik niet.’

Ze noemt hem mijn zoon. Ik kijk naar de vloer, waarin ik een

vage weerspiegeling zie van mijn gezicht, ik heb te veel water gebruikt.

‘Hij woont in het midden van het land, meer dan vijf uur rijden hiervandaan,’ zeg ik.

‘Dat is geen reden om een kind zomaar te laten vallen.’

Ik laat de dweil los. De steel klettert op de zeiknatte vloer, blijft verloren liggen. Mijn voeten komen niet meer in beweging, mijn adem hapert ergens diep in mijn keel. De steel verandert in een kind, ik sluit mijn ogen, wil hem niet zien, kruip naar een plek diep in mij waar niks bestaat, waar alleen een deur is zonder klink, waar iedereen al jarenlang aan voorbij loopt en waar ik niet eens meer op durf te kloppen, als hij opengaat zal er niets zijn, geen perrontegels, geen aarde, geen lucht, zelfs geen adem en ik stel me heel even voor hoe het daar is, zie mensen rondlopen die naar me kijken, die me zien en wat ze dan zien en dat er een jongen is met grote starende ogen en hoe ik dan oplos in het grote niets.

‘Wat heb je?’ roept Lehla, maar ze wacht niet op antwoord. Ze schudt aan mijn schouders. ‘Ylva.’

Op dat moment klinkt een grommende donder en begint het te regenen, het gekletter op de plastic overkapping boven het perron overspoelt mijn verstarring. Haastig grijp ik de steel, verlaat de trein en stop de dweil in de emmer die aan het schoonmaakkarretje hangt. Het water trilt zoals mijn handen. Lehla neemt de kar van me over.

‘Je zal er vast een reden voor hebben.’ Ze duwt het schoonmaakkarretje voor zich uit. ‘Kom, we moeten voortmaken.’

Ik loop achter haar aan naar de volgende trein, de laatste van die nacht. Vlug begin ik de groene stoelzittingen af te nemen, er hebben de hele dag mensen op gezeten, mensen met levens, met plannen, met kinderen die nu ergens warm in een bed liggen, vaders en moeders die hun een boekje voorlezen en langs hun

wangen strelen en hen goedenacht kussen, waarna het kleine bolletjes onder dekbedden worden met alleen een wolk haar dat erbovenuit steekt, ze geven zich over aan de nacht en een paar uur later doen de ouders hetzelfde, want het donker is voor mensen het moment om de ogen te sluiten, terwijl ik juist alleen dan besta. Zodra het licht wordt, is mijn dag voorbij.

Ik veeg de haargel en vetresten van de hoofdsteunen. Bij elke beweging zie ik hem voor me, niet zijn lach, niet hoe hij er nu uit zou kunnen zien, maar zijn slappe lijfje van toen, het laatste wat ik van hem heb gezien, zijn ogen die wegdraaien en daarna dichtvallen, de stilte.

Na het werk fietsen we naar huis. De straatlantaarns branden nog, maar aan de horizon gloort oranje licht. Hoe verder we bij het station vandaan zijn hoe beter we elkaar kunnen zien. Langzaam krijgen de straten en gebouwen weer kleur. Lehla kijkt steeds opzij, probeert mijn blik te vangen.

‘Nu zijn we allebei moeder,’ zegt ze.

Ik weet niet of dat waar is.

‘Ik begrijp het niet,’ gaat ze verder.

Ik kan niet bedenken wat ik daarop moet zeggen, ik begrijp het zelf immers ook niet. Al die tijd in het duister of halfduister heeft vroeger niet bestaan, heb ik niet bestaan, en was ik zoals mensen mij vaak zien: onzichtbaar. Ze kijken over me heen, niemand die in de trein op een stoel gaat zitten beseft dat iemand daar de haargelresten en broodkruimels van andere mensen heeft afgeveegd, niemand die zijn voeten op de grijze vloer zet, denkt aan degene die de lege koekwikkels en appelklokhuizen van de vorige dag heeft opgeraapt en als er al reizigers zijn die mij in de vroege ochtend opmerken, dan staan ze niet stil bij mijn leven, dan ben ik slechts iemand voor wie ze hun rommel achter kunnen laten.

‘Ja,’ zeg ik en: ‘Ik ook niet’ en verder zeg ik niks.

Lehla slaat linksaf en ik rechts. In de verte kan ik mijn flat al zien, het grote rechthoekige gebouw blokkeert de zichtlijn, iedereen die deze straat uitrijdt, komt erop uit. Hier en daar brandt licht en terwijl ik naar de flat fiets, springen er steeds meer ramen aan. De dag is aan het beginnen. Het is inmiddels licht genoeg om de helderblauwe deuren te zien, allemaal met een rond raampje bovenin in het midden. Marineblauw, nieuw blauw, pas geverfd. Er moeten schilders langs geweest zijn, die al die deuren een voor een in het blauw hebben gezet. Dat is vast overdag gebeurd, toen ik sliep. Ik zet mijn fiets in de kelder, neem de lift naar boven en steek de sleutel in het slot van mijn nieuwe voordeur.

Binnen zie ik hoe kaal alles is. Ik heb de muren nooit geverfd, geen schilderijen opgehangen, geen herinneringen om op terug te vallen. Ik heb zelfs geen foto's in huis. Ja, één, van moeder. Die ligt met het gezicht naar beneden in de lade van mijn nachtkastje, ik kan het niet verdragen dat ze naar me kijkt, dat ze me ziet. Ik smijt mijn tas in de gang op de grond en loop door naar de woonkamer, knip de lamp aan en ook daar is het leeg, een huis van iemand die niet echt wil wonen. Voor het eerst in jaren trek ik de gordijnen opzij, zet het raam open en kijk over de stad. Het is nu helemaal licht en ik wacht tot de wijk onder mij tot leven komt. Mannen en vrouwen vertrekken over de trottoirs, langs de piepende voetgangersstoplichten, naar het centrum. Kinderen rennen gillend over het zebrapad naar de school. Ze dragen rugzakjes, ze zijn acht, negen, tien jaar, spelen tikkertje, hun stemmen nemen samen in volume toe. Ze maken ongelooflijk veel takkeherrie. Ik wacht tot ze door de leerkracht naar binnen geroepen worden en hun stemmen verstommen, het weer stil is. Dan sluit ik het raam en het gordijn en draai me om, om naar bed te gaan. In de badkamer poets ik mijn tanden, stroop de kleren van mijn lijf en trek een pyjama aan, alles doe

ik zoals elke ochtend na het werk, in dezelfde vanzelfsprekende routine en toch is niets nu nog hetzelfde. Als je iets eenmaal hebt gezegd dan is het er, dan bestaat het. Ik kruip onder mijn dekbed en staar de donkere dag in, dan weet ik het. Ik kan hier niet meer blijven als hij daar is.

WE KIJKEN NAAR DE BERGEN

Het pad is smal en korrelig en loopt tussen hoge fijnsparren door een heuvel op. Ik plaats mijn voeten in een vast ritme op de strook aarde tussen de begroeiing. Mijn voeten doen nu al pijn. Lehla heeft me nog gewaarschuwd. Eerst die dingen inlopen, als je zo nodig over de bergen moet. Je bent al jaren de stad niet uit geweest, zoiets moet je oefenen. Waarom ga je niet gewoon met de trein en de bus? Waarom nu? Omdat ik niet langer kan wachten en er tegelijk nog niet wil zijn. Het pad is overwoekerd door struiken waaraan blauwe bessen groeien, die de komende maanden zullen uitgroeien tot zoete vruchten. Ik moet me tussen het groen door wurmen en word belemmerd door takken van jonge loofbomen. Iets verderop wemelt het van de kleine paarse bloemen, ze hebben zich tussen alle andere soorten verspreid, steken overal hun kopjes op en ik kan niet voorkomen dat er een paar onder mijn schoenen sneuvelen. Naarmate het bos dichter wordt, neemt het aantal bloemen af en wordt het pad zo smal dat ik er nauwelijks meer door kan, maar mijn navigatie geeft nog steeds deze route aan. Dit is het pad naar de top van de berg.

Achter me loopt een kind, niet ouder dan een jaar of tien. Hij klimt nonchalant achter me aan de helling op, zijn armen bewegen heen en weer, als een hardloper aan het begin van een marathon, het gaat hem gemakkelijk af, terwijl ik met mijn zware rugzak regelmatig even moet pauzeren om op adem te komen. Als ik stilsta, blijft hij ook staan, zoekt een steentje, laat

het over zijn hand rollen en stopt het in de zak van zijn korte broek en wacht tot ik verder kan. Hij haalt me nooit in. Soms glimlacht hij naar me.

Ik lach niet terug.

‘Je kunt beter naar huis gaan,’ roep ik en ik probeer nog sneller te lopen, zodat hij achter zal raken en we elkaar niet meer kunnen zien en ik weer alleen ben. Ik kijk op mijn telefoon hoe ver ik nog moet. Het pijltje op de blauwe lijn is weer maar een klein stukje opgeschoven.

Het pad loopt nog steiler omhoog. Net waren de paden zanderig, nu neemt de aarde nauwelijks nog ruimte in en straks bestaat de grond alleen nog maar uit keien. De rotsen kruipen onder mijn voeten door en uiteindelijk wijken de bomen voor een uitzicht op groene heuvels en bergen met steile flanken. Het land ligt in blauwgrijze lagen voor me, achter elke berg schuilt een volgende, machtig en stil tegelijk, de met sneeuw bedekte toppen van de verste bergen reiken naar de hemel, nooit hebben ze iets anders gedaan en altijd zullen ze daar staan. Ik inhaleer diep de lucht, pauzeer even, laaf me aan hun standvastigheid en loop verder omhoog. Elke meter is er een, elke stap brengt me dichterbij. Tot de bomen zijn verdwenen. Van groen is alles grijs geworden. Er zijn nu alleen nog maar rotsen en toch rijzen er op schijnbaar onmogelijke plekken fijne witte bloemetjes op. Ze hebben zich gehecht aan de schaarse plekken grond tussen de stenen, om zich toch te kunnen voeden. Ze ogen kwetsbaar vergeleken met het grove gesteente.

Ik draai me om. Het kind blijft staan, al even fragiel in dit grote landschap. De afgrond die naast ons ligt, lijkt nog dieper als hij daar zo staat. Ik voel mijn benen wankelen.

‘Voorzichtig,’ zeg ik. ‘Ga maar voor me lopen, dan kan ik je zien.’ Hij luistert niet, blijft staan en wacht tot ik weer verder loop en volgt me pas dan. Af en toe werp ik een blik achter me.

De jongen kijkt zorgvuldig waar hij zijn voeten neerzet en lijkt niet bezig met de diepte onder ons.

Na een tijdje komen we op een rotsplateau. Ik trek mijn schoenen en sokken uit en voel de koele steen onder mijn blote voeten. In kleine stappen loop ik naar de rand. Via het scherm van mijn telefoon zie ik het diepe dal onder mij, waarin het bergmeer als een scheur tussen de heuvels ligt. Ik neem een paar foto's en schuifel nog dichterbij de rand, zodat ik met mijn tenen voel waar de rots ophoudt en de diepte begint. Mijn benen beginnen eerst te tintelen, dan te beven en daarna verdwijnen ze, mijn romp zweeft los in de lucht. Het bergmeer onder mij ademt ver en onbereikbaar, de bomen zijn veranderd in groene vlekken. Heel even stel ik me voor hoe het is om in die diepte te zweven en wil ik mijn lichaam naar voren hellen, maar er trekt een hand aan mijn arm en ik doe een stap naar achteren.

'Ik maak alleen maar een foto,' zeg ik, maar het kind heeft een benauwde blik in zijn ogen en houdt mijn hand stevig vast. Zijn huid is zacht en het zweet broeit in onze aanraking.

'Waarom zeg je niks?' vraag ik. Zijn blik is naar de verte gericht, zijn ogen een beetje toegeknepen door het licht van de zon die door de sluierbewolking slipt. Hij heeft wimpers als kleine borsteltjes, in dezelfde kleur als zijn donkere haar.

'Waar kijk je naar?' Ik ga naast hem staan en zie de bergen als golven, de kleine zomerhuizen tegen de heuvels als schepen, de wegen als geulen en hem als wachter op de kade. Hij zwijgt en ik begrijp waarom. Zodra je iets zegt, gaat het bestaan en soms is dat nergens voor nodig.

'Kom,' zeg ik en daarmee heb ik hem uitgenodigd, nu raak ik hem natuurlijk met geen mogelijkheid meer kwijt. We zullen deze weg samen voortzetten.

We klimmen door. Het kind loopt vlak achter me en houdt een loshangend koordje aan mijn tas vast. Soms trekt het een

beetje, dan wacht ik even tot de afstand tussen ons weer geslonken is, maar meestal is dat niet nodig, want het kind is lenig en snel. Intussen probeer ik te bedenken wat ik met hem aan moet. Hoe raak je een kind kwijt, hoe stuur je het weg, waar laat je het ophalen?

Zomaar ineens is daar de grote steenman al, bovenop wappert een Noorse vlag in de wind. Ik maak mijn rugtas los en laat de zwaarte van mijn schouders vallen. Als ik naast de steenman ga zitten, komt de jongen bij me. We kijken naar de bergen. Ze liggen als jaren achter elkaar, eerst zijn de boomtoppen heldergroen, daarna worden ze steeds waziger, net als het bergmeer. Dichtbij is het nog blauw, verderop gaat het op in het gebergte. Aan de horizon verdwijnen de hoogste toppen achter een witgrijze waas van vallende sneeuw, en als ik opzijkijk, zie ik dat het licht van de zon langs de witte bergruggen streelt, alsof een doormidden geknipte ansichtkaart willekeurig tegen een andere helft aan is gelegd.

‘Dit kan niet echt zijn,’ zeg ik tegen de jongen. En toch is niets zo echt als in de bergen. Hij zwijgt en kijkt en terwijl ik met hem meedoe, verandert de ansichtkaart alweer. De bergen hullen zich langzaam in dichte grijze wolken en het begint te regenen. Het kind komt tegen me aan zitten, zijn plakkerige huid tegen de mijne, ik probeer op te schuiven, ruimte tussen ons in te laten, maar hij duwt zich gewoon weer tegen mijn zij. Ik til hem dan maar op mijn schoot, hij gaat tussen mijn benen zitten en slaat beide handen om mijn knieën, leunt met zijn hoofd tegen mijn buik. Ik haal mijn regenponcho uit mijn tas en laat hem over ons beiden heen zakken. Vervolgens trek ik de oranje regenhoes over de rugtas en stel me voor dat op een bergtop waar we op uitkijken iemand met een verrekijker naar ons kijkt. De hoes zal opvallen, maar de jongen en ik, verscholen onder

de donkergroene regencap, kunnen net zo goed voor een stuk rots worden aangezien.

We blijven een poosje zitten en ook als het allang weer droog is, doe ik geen moeite om de poncho uit te trekken. Misschien wil ik hier wel voor altijd blijven zitten, zo verstopt, hoef ik helemaal niet verder, maar kan ik doen alsof dit mijn kind is, zacht en warm tegen mij aan geleund, mijn kin op zijn kriebelende haren, zijn ademhaling die zijn lijf zachtjes op en neer doet deinen.

De tijd verdrijft de wolken boven ons en ze maken plaats voor een zachtblauw palet, waar af en toe een vogel zweeft en het wordt zo warm in ons omhulsel dat ons zweet zich met elkaar begint te vermengen. Toch vertrekken we pas als de regendruppels op de poncho door de zon zijn verdampt.

De afdaling is een stuk gemakkelijker, al ken ik het verraad dat daarin schuilt. Het rotsachtige pad is nat geworden door de regen en sommige rotsblokken liggen een stuk dieper dan de vorige. Bij de steile afgrond staat een waarschuwingsbordje en ik schuifel half zittend naar beneden.

Ik zou tegen de jongen moeten zeggen dat hij ook moet gaan zitten, ik zou ervoor moeten zorgen dat hij niet te pletter valt, maar ik durf niet om te kijken en zeg niks. Ik laat me naar beneden glijden, totdat het pad de afgrond achterlaat en het niet meer nodig is om te zitten. Ik begin stevig te lopen, dwars door de pijn in mijn voeten heen. Al snel wordt er weer aarde zichtbaar onder het grind. De jongen zie ik niet meer, hij is ergens op de steile rots achtergebleven. Ik ben hem kwijt.

Eindelijk ben ik weer alleen, dat is de plek waar ik altijd weer uitkom, waar ik de weg weet, waar niemand me kan tegenkomen. Het lopen voelt lichter en het vriendelijke landschap dat voor me ligt, lijkt uit een sprookje ontsnapt. Schapen grazen als bewegende wolken tegen de hellingen. Sloom kauwen ze stuk-

ken gras weg terwijl ze even angstvallig als nieuwsgierig naar mij staren, klaar om weg te rennen als het nodig is maar als ik langslowp blijven ze gewoon staan en kan ik ze bijna aanraken. Ik ben toch niet alleen, misschien is dat in de bergen wel onmogelijk. Hier zijn geen muren die ons van elkaar scheiden, de grond is gewoon van iedereen.

Bij een meertje lijkt de aarde zacht genoeg om de tent op te zetten. Ik laat de rugtas van mijn schouders zakken, neem een slok water en pak dan de tent uit, die ik een paar weken geleden samen met Lehla heb gekocht. De vouwen zitten nog in het doek en de stokken glanzen van nieuwigheid. In een paar minuten is het pakket veranderd in een plek om te schuilen. Met mijn voeten duw ik de haringen zo diep mogelijk in de grond. Bij de laatste kijk ik op, recht in de ogen van de jongen. Hij staart dromerig voor zich uit, zijn armen in zijn zij en zijn broek zwaar van de verzamelde stenen, die hij nu een voor een uit zijn zakken tevoorschijn haalt en bij de tent op een hoopje legt.

‘We zijn er,’ zeg ik tegen hem. Ik wrijf over mijn pijnlijke schouders en gebruik een grote kei als stoel. Het kind gaat in kleermakerszit naast me in het gras zitten. Ik deel mijn boterhammen met hem en geef hem mijn waterfles. Voor ons spiegelt het meer de berg die we net zijn afgedaald. Er is geen rimpeltje in het water te zien.

In de verte volgen heuvels en bergen elkaar eindeloos op. Je weet nooit precies wat daarachter ligt, je kan niet verder kijken dan dat wat je ziet, niet weten wat je aan zal treffen. Toch volgen mijn ogen de wazige toppen en ik laat mijn gedachten verder gaan. Daar ergens, daar achter, daar is hij.

Weglopen kun je alleen als je ergens thuishoort, weet Ylva. Ze is geen wegloper, maar een reiziger. Ze gaat vooruit. Waarheen weet ze pas als ze na een urenlange busreis op een boerderij terecht komt. Ze mag in een huisje op het erf wonen. Zij aan zij met de boer bewerkt ze het land en geeft ze zich over aan het ritme van de natuur. Een plek zonder vragen, tot de dag dat een onherroepelijke gebeurtenis haar terugwerpt in haar eenzame bestaan.

De daaropvolgende jaren speelt haar leven zich af in het donker. 's Nachts maakt ze treinen schoon, overdag verschuilt ze zich in haar flat. Na acht jaar dringt de waarheid zich onverbidlijk aan haar op. Ze pakt haar spullen en zet dwars door de bergen koers naar haar verleden.

Alles wordt lichter is een verhaal over opstaan na diep gevallen te zijn en over de helende werking van tijd en reizen.

PETER ARNO BROER

JANKE REITSMA (1988) is gedragswetenschapper en debuteerde met *Niets ontgaat ons*, dat op de shortlist van de Hebban-debuutprijs stond. Janke Reitsma studeerde literaire fictie aan de Schrijversvakschool.

NUR 301

www.uitgeverijmozaiek.nl